

Symbole oznaczeń praw własności intelektualnej

© (**ang. copyright**) – oznaczenie autorskich praw majątkowych (tzw. nota copyrightowa) i zarazem najpopularniejszy symbol praw własności intelektualnej. Znak ten pierwszy raz zaistniał w art. 18 amerykańskiej ustawie o prawie autorskim z 1909 r., zgodnie z którym dopuszczano także zamienne stosowanie litery C otoczonej nawiasami – ten sposób zapisu było motywowany brakiem znaczka na maszynopisach – lub po prostu wielką literę C.

Funkcjonowanie noty copyrightowej w skali światowej było zapoczątkowane jej pojawieniem się w art. III zrewidowanej w Paryżu powszechnej konwencji o prawie autorskim z 1971 r. Właściwie skonstruowana nota, prócz abrewiatury ©, powinna zawierać również określenie podmiotu, jakiemu przysługują autorskie prawa majątkowe, oraz rok pierwszej publikacji. Jednak znaczenie noty w ostatnich dekadach zmalało wraz ze wzrostem liczby państw przynależących (w tym USA od 1989 r.) do konwencji berneńskiej, której art. 5 ust. 2 uniezależnia istnienie praw autorskich od spełnienia formalności pokroju noty copyrightowej. Niemniej warto nadal stosować ©, choćby jako zapobiegawczy środek informacyjno-ostrzegawczy o posiadanych prawach autorskich. Użycie noty jest nadal niezbędne dla powstania ochrony autorskoprawnej w państwach niezwiązanych konwencją berneńską.

Stosowanie © jest zasadne w granicach przedmiotowości prawa autorskiego – jej nadużycie przez podpisanie nią urzędowych dokumentów czy prostych informacji prasowych nie nada żadnej ochrony autorskoprawnej autorowi takowych (art. 4 pr. aut.).

Ⓒ (**ang. copyleft**) – oznaczenie stosowane wobec licencji dopuszczających możliwość wprowadzania zmian w utworze i jego dalsze rozpowszechnianie, bez wymogu uzyskania uprzednio zgody autora dzieła pierwotnego (będącej jedną z podstawowych zasad ochrony autorskoprawnej). Licencje te, choć rozszerzają zakres dozwolonego użytku prywatnego, nie mają żadnego umiejscowienia w aktach normatywnych. Założenia copyleft, tak jak sama nazwa, odnoszą się przeciwstawnie do ograniczeń wynikających z prawa autorskiego, co symbolizuje odwrócony znak ©

oraz kredo parafrazujące treść noty copyrightowej (Copyleft – All rights reversed). Jest to protoplasta dzisiejszych tzw. wolnych licencji.

CC (ang. Creative Commons) – oznaczenie stosowane wobec wolnych licencji, na podstawie których autor może samodzielnie określić sposób, w jaki chce się dzielić swoją twórczością (poza oprogramowaniem), rozszerzając zakres dozwolonego użytku przy jednoczesnej dobrowolnej rezygnacji ze swoich niektórych uprawnień autorskoprawnych.

Podstawowe rodzaje otwartych licencji charakteryzują się najczęściej zgodą autora na ich nieograniczone rozpowszechnianie z kombinacjami niektórych zastrzeżeń (np. zakazem wykorzystywania komercyjnego, dalszej modyfikacji dzieła). Dostosowywaniem wolnych licencji do systemu prawnego danego państwa zajmują się krajowe oddziały organizacji Creative Commons, szerzącej ideę przełamania ograniczeń praw autorskich.

Cztery podstawowe warunki licencji CC:

Uznanie autorstwa. Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne pod warunkiem, że zostanie przywołane nazwisko autora pierwowzoru.

Użycie niekomercyjne. Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać objęty prawem autorskim utwór oraz opracowane na jego podstawie utwory zależne jedynie do celów niekomercyjnych.

Na tych samych warunkach. Wolno rozprowadzać utwory zależne jedynie na licencji identycznej do tej, na jakiej udostępniono utwór oryginalny.

Bez utworów zależnych. Wolno kopiować, rozprowadzać, przedstawiać i wykonywać utwór jedynie w jego oryginalnej postaci – tworzenie utworów zależnych nie jest dozwolone.

					
BY					
Ten utwór możesz za darmo:	kopiować	zmieniać i remiksować	rozpowszechniać	przedstawiać i wykonywać	musisz tylko oznaczyć autora oryginału

Uznanie autorstwa 3.0 Polska – Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie pod warunkiem oznaczenia autorstwa. Jest to licencja gwarantująca najszersze swobody licencjodawcy. <http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/pl/>

						
BY-SA						
Ten utwór możesz za darmo:	kopiować	zmieniać i remiksować	rozpowszechniać	przedstawiać i wykonywać	ale musisz udostępnić go na tej samej licencji	i musisz oznaczyć autora oryginału

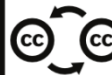

Uznanie autorstwa-Na tych samych warunkach 3.0 Polska – Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu tak długo, jak tylko na utwory zależne będzie udzielana taka sama licencja. Jest to licencja używana przez Wikipedię i jej siostrzane projekty. <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/pl/>

						
BY-NC						
Ten utwór możesz za darmo:	kopiować	zmieniać i remiksować	rozpowszechniać	przedstawiać i wykonywać	ale nie możesz na nim zarabiać	i musisz oznaczyć autora oryginału

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne 3.0 Polska – Licencja ta pozwala na kopiowanie, zmienianie, remiksowanie, rozprowadzanie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych. Warunek ten nie obejmuje jednak utworów zależnych (mogą zostać objęte inną licencją). <http://creativecommons.org/licenses/by-nc/3.0/pl/>

					
BY-ND					
Ten utwór możesz za darmo:	kopiować	rozpowszechniać	przedstawiać i wykonywać	musisz zostawić go w oryginalnej postaci	i musisz oznaczyć autora oryginału

Uznanie autorstwa-Bez utworów zależnych 3.0 Polska – Ta licencja zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu zarówno w celach komercyjnych i niekomercyjnych, pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych). <http://creativecommons.org/licenses/by-nd/3.0/pl/>

						
BY-NC-SA						
Ten utwór możesz za darmo:	kopiować	zmieniać i remiksować	rozpowszechniać	przedstawiać i wykonywać	nie możesz na nim zarabiać	musisz udostępnić go na tej samej licencji i musisz oznaczyć autora oryginału

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Na tych samych warunkach 3.0 Polska – Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz tak długo jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/pl/>

					
BY-NC-ND					
Ten utwór możesz za darmo:	kopiować	rozpowszechniać	przedstawiać i wykonywać	musisz zostawić go w oryginalnej postaci	nie możesz na nim zarabiać i musisz oznaczyć autora oryginału

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne-Bez utworów zależnych 3.0 Polska – Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych). Jest to najbardziej restrykcyjna z licencji. <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/pl/>

Ⓓ (**ang. design**) – oznaczenie stosowane w prawie własności intelektualnej USA wobec projektów kadłubów łodzi. Zgodnie z amerykańską ustawą o ochronie kadłubów łodzi z 28 października 1998 r. podmiotowi uprawnionemu przysługują wyłączne prawa do takiego projektu, pod warunkiem że wniosek o rejestrację wzoru zostanie złożony w ciągu dwóch lat od upublicznienia projektu. Ustawa ta zakłada autorskoprawną ochronę na zasadzie rejestru, o ile dany projekt uzyskał uprzednio ochronę patentową. Zgodnie z § 1306 amerykańskiego prawa autorskiego dla ważności ochrony obok symbolu (zapisywanego także jako sama litera D lub otoczona cudzysłowem) należy dodać rok otrzymania ochrony prawnej oraz dane określające posiadacza praw projektu kadłuba łodzi.

Ⓔ (**ang. phonorecords**) – oznaczenie autorskich praw przysługujących wykonawcom fonogramów, czasem błędnie kojarzone jako oznaczenie patentu. Zgodnie z art. 11 międzynarodowej konwencji o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych z 1961 r. warunkiem udzielenia ochrony praw wykonawcom fonogramów jest umieszczenie na znajdujących się w obrocie handlowym egzemplarzach fonogramów znaku oraz wskazanie producenta fonogramu wraz z podanym rokiem pierwszej publikacji. Symbol przewiduje także art. 5 konwencji genewskiej o ochronie producentów fonogramów przed ich niedozwolonym powielaniem z 1971 r., wskazujący te same warunki ochrony, jednak stricte względem producenta. Unormowanie to stało się wzorem także dla treści § 402 amerykańskiej ustawy o prawie autorskim, również wymagającego zastosowania znaku w celu ochrony autorskich praw majątkowych producenta fonogramów.

® (**ang. registered**) – oznaczenie zarejestrowanego w urzędzie patentowym znaku towarowego. Zgodnie z art. 151 prawa własności przemysłowej (p.w.p.) uprawniony może wskazać, że jego znak towarowy (wyraz, rysunek, ornament, opakowanie) został zarejestrowany, umieszczając obok znak ®. Zastosowanie tego oznaczenia nie jest niezbędne do dochodzenia praw z zarejestrowanego znaku towarowego, jednak odgrywa zasadniczą rolę informacyjną oraz ma znaczenie dla ustalenia dobrej lub złej wiary zgłaszającego w przypadku znaków identycznych (art. 132 ust. 2 pkt 1 p.w.p.).

SM (**ang. service mark**) – oznaczenie znaku usługowego. Znak usługowy różni się od znaku towarowego najczęściej brakiem substratu – w przypadku usług brak nośnika/produktu, na jakim można zamieścić oznaczenie ochronne. Znak usługowy nie wskazuje na usługę sensu stricto, lecz na sam podmiot świadczący usługi. Zgodnie z art. 120 ust. 3 pkt 1 p.w.p. znaki usługowe są chronione w Polsce jako znaki towarowe. Znak SM jest stosowany najczęściej w amerykańskim systemie wobec znaków usług niezarejestrowanych w urzędzie patentowym.

Ⓓ (**ang. topography**) – oznaczenie topografii układu scalonego zarejestrowanej w urzędzie patentowym. Uprawniony może w celach informacyjnych zamieścić na topografii lub produkcie zawierającym topografię literę T w okręgu (art. 208 p.w.p.), jednak stosowanie tego symbolu jest obligatoryjne i nie jest niezbędne przy dochodzeniu ochrony płynącej z rejestracji topografii. Zgodnie z art. 9 dyrektywy 87/54/Europejskiej Wspólnoty Gospodarczej dopuszcza się także użycie samej litery T oraz w wariantach z cudzysłowem „T” i T wpisaną w kwadrat. Należy zaznaczyć, że topografie układów scalonych w USA są z kolei chronione na bazie systemu autorskoprawnego. Zgodnie z § 909 amerykańskiego prawa autorskiego oznaczeniem właściwym dla nich jest symbol (mask work).

TM (**ang. trade mark**) – oznaczenie znaku towarowego powszechnie znanego. W ustawodawstwie państw UE oraz w aktach prawa międzynarodowego brak definicji znaku powszechnie znanego. Polska doktryna i orzecznictwo określają go jako znak znany połowie potencjalnych nabywców. Oznaczenie TM stosuje się najczęściej w amerykańskim systemie wobec niezarejestrowanych w urzędzie patentowym znaków towarowych powszechnie znanych; tamtejsi przedsiębiorcy uzyskują je na markę oraz logo swoich firm w ramach prowadzonej i rozpoznawalnej działalności.